

UMOWA SPOŁECZNA GOSPODARKA-PRACA-RODZINA-DIALOG

JAK WPROWADZIĆ REFORMY?

Ruszają prace nad zapowiadaną Umową Społeczną Gospodarka-Praca-Rodzina-Dialog. Mają ją – ze względu na rekordowe bezrobocie i kryzys demograficzny – zawrzeć przedstawiciele pracodawców, związków zawodowych i rząd. Ten ostatni w celu ułatwienia partnerom społecznym dyskusji dotyczącej koniecznych reform zamówił w Instytucie Pracy i Spraw Socjalnych ekspertyzę, do której dotarła „Gazeta Prawna”. Ma być ona punktem wyjścia do dyskusji nad wspomnianą umową.

– W tym tygodniu prześlemy ekspertyzę partnerom społecznym – deklaruje Robert Kwiatkowski, wiceminister pracy i polityki społecznej. A już na początku maja odbędzie się pierwsze posiedzenie Komisji Trójstronnej, która rozpocznie prace nad umową. – Chcielibyśmy, aby patronat nad nią objął prezydent Lech Kaczyński – dodaje minister.

Polskie rekordy, szanse i wyzwania

Polska pobiła niechlubne rekordy, jeśli chodzi o rynek pracy – pisze prof. Mieczysław Kabaj w części poświęconej rynkowi pracy. Zauważa, że stopa zatrudnienia jest na poziomie 53% (średnia w OECD 65%), poziom bezrobocia (18%) jest najwyższy w krajach OECD, najwyższy jest też poziom bezrobocia długotrwałego (11%) i wśród młodzieży (35-40%). 60 razy mniej niż kraje Unii wydajemy na aktywne programy rynku pracy.

Do 2010 roku uczelnie wyższe ukończy 3 mln absolwentów. – Zatrudnienie tych utalentowanych, wykwalifikowanych i ambitnych osób stwarza unikalną szansę dla polskiej gospodarki – zauważa prof. M. Kabaj. Podkreśla, że tworzenie miejsc pracy powinno być w związku z tym najwyższym priorytetem współczesnej Polski, a ma temu pomóc pakt społeczny.

W opinii ekspertów polscy przedsiębiorcy stają przed ogromnym wyzwaniem. Radykalnie zmienia się polski rynek pracy, stając się rynkiem europejskim. Tymczasem wynagrodzenia w krajach UE są 6-krotnie wyższe, a czas pracy o 20% krótszy niż w Polsce. Przedsiębiorstwa mogą więc być narażone na utratę dobrych i najbardziej ambitnych fachowców.

Za niskie zarobki

Ekspertcy uważają, że trzeba podjąć dyskusję o dotychczasowej polityce niskich płac prowadzonej przez firmy przy rosnącej wydajności polskich pracowników. W latach 2001-2005 wydajność pracy wzrosła o 28,5%, a przeciętna pensja o 7,3%. Ponadto w latach 2003-2005 zysk netto polskich firm wzrósł o 35,3 mld zł, a łączny fundusz wynagrodzeń zmniejszył się o 2,1 mld zł. A zyski te zostały w niewielkim stopniu zainwestowane.

Profesor Kabaj zauważa, że przedsiębiorstwa, stosując taką politykę, mogą działać częściowo na swoją szkodę. Popyt na wytwarzane przez nie usługi i produkty zależy głównie od dochodów z pracy, a jeśli są one niskie, to spada. Powoduje to, że przedsiębiorstwa nie mogą się rozwijać. Proponuje się więc powiązanie poziomu wynagrodzeń ze wzrostem wydajności pracy (partycypacyjny system wynagrodzeń) oraz wprowadzenie ulg inwestycyjnych (wzorem Irlandii czy Estonii). Na przykład dywidenda przeznaczona na inwestycje nie byłaby opodatkowana.

Jak obniżyć podatek socjalny

Przedsiębiorcy podkreślają, że głównym powodem zmniejszenia zatrudnienia są wysokie koszty pracy. Aby zachęcić ich do tworzenia miejsc pracy, trzeba obniżyć tzw. podatek socjalny, czyli opłacane składki ubezpieczeniowe. Ekspertcy proponują dwa rozwiązania.

Pierwsze to zmniejszenie wydatków socjalnych. Są one wyjątkowo wysokie, a główną tego przyczyną jest wielka liczba emerytów, rencistów oraz osób otrzymujących zasiłki i świadczenia przedemerytalne. Jest ich ponad 9,9 mln (od początku transformacji przybyło ich prawie 3 mln). Prawie 40 proc. z nich nie osiągnęło wieku emerytalnego. Obecnie na 10 świadczeniobiorców przypada tylko 13 osób pracujących. Trzeba więc podjąć próbę aktywizacji zawodowej

CO W UMOWIE SPOŁECZNEJ?

Oprócz problematyki rynku pracy umowa społeczna dotyczyć ma sytuacji polskiej rodziny. W tym zakresie partnerzy społeczni rozważają propozycję m.in.:

- ♦ wprowadzenia zachęt finansowych dla osób podejmujących działalność polegającą na opiece nad dziećmi
- ♦ objęcia obowiązkiem szkolnym dzieci od 5 roku życia
- ♦ wprowadzenia podatkowej ulgi rodzinnej
- ♦ wydłużenia urlopu macierzyńskiego i zwiększenia możliwości jego wykorzystania przez ojca
- ♦ wprowadzenia ulgi podatkowej dla firm, wspierających budowę nowych placówek opieki
- ♦ podniesienia liczby osób uprawnionych do dodatku w okresie urlopu wychowawczego (wyższe kryterium dochodowe)
- ♦ przywrócenia działalności funduszu alimentacyjnego i wzmocnienia egzekucji alimentów
- ♦ wykorzystania urlopu wychowawczego do 8, a nie jak obecnie 4 roku życia dziecka
- ♦ zwiększenia dotacji z budżetu do samorządów organizujących placówki opieki nad dziećmi
- ♦ dostosowania programów nauczania do potrzeb rynku pracy.

choć część z tych osób.

Drugi scenariusz przewiduje z jednej strony zmniejszenie opodatkowania pracy, a z drugiej wzrost VAT, ewentualnie zastąpienie podatku socjalnego opłacanym przez pracodawców podatkiem od sprzedaży detalicznej dóbr i usług. Można też rozważyć finansowanie ubytków z tytułu obniżenia składek bezpośrednio z budżetu lub opodatkowanie środków trwałych.

Ponadto zaleca się obniżenie do 7 dni okresu, za jaki pracodawcy opłacają wynagrodzenie chorych pracowników.

Trzeba więcej budować

Do obniżenia bezrobocia może istotnie przyczynić się rozwój budownictwa. Na przykład porównywalna do nas Hiszpania oddaje do użytku 400 tys. mieszkań rocznie. Polska czterokrotnie mniej. Ekspertki szacują, że gdyby udało się zwiększyć liczbę oddanych do użytku mieszkań do 200 tys. rocznie, zatrudnienie wzrosłoby o 500 tys. do 750 tys. osób. Jest to też ważne dla firm, bo zwiększa mobilność pracowników. Tymczasem polskie rządy wycofują się ze wspierania budownictwa. Przykładem jest likwidacja ulgi budowlanej i remontowej czy podwyżka VAT na nowe mieszkania.

Zachęca się więc partnerów społecznych do analizy spraw związanych z budownictwem, tj. zakresu pomocy państwa, dostępności terenów budowlanych, kredytów i eliminacji barier biurokratycznych.

Ekspertyza wskazuje też na wymóg prowadzenia aktywnej (mniej transferów więcej aktywizacji) polityki rynku pracy i konieczność dostosowania edukacji zawodowej do potrzeb rynku pracy. Proponuje się wprowadzenie tzw. dualnego systemu kształcenia. Szkoły powinny nawiązać stałą współpracę z firmami. Byłoby to korzystne dla jednych i drugich, bo umożliwiłoby kształcenie praktyczne, a firmom pozwoliło łatwiej rekrutować pracowników. Partnerzy mają też rozważyć możliwość wprowadzenia bardziej elastycznych form zatrudnienia – na przykład ułatwień w rozwiązywaniu stosunku pracy.

Co z polską rodziną

Umowa ma też objąć problemy polskich rodzin. Doktor hab. Bożena Balcerzak-Paradowska, autorka założeń w zakresie polityki rodzinnej, zauważa, że zachodzące w Polsce procesy demograficzne trzeba rozpatrywać nie tylko z punktu widzenia rozwoju ludnościowego, ale także społeczno-ekonomicznego. Dlatego proponuje partnerom, aby rozważyli szereg postulatów np. wprowadzenie podatkowej ulgi rodzinnej.

Bartosz Marczuk

(za Gazeta Prawna, 24.04.2006 r.)

PROBLEMY W KWB „KONIN” - KOLEJNE LISTY DO MINISTRA

Pan Wojciech Jasiński
Minister Skarbu Państwa

Szanowny Panie Ministrze

Związki Zawodowe działające w KWB „Konin” w Kleczewie S.A. wykazują dobrą wolę prowadzenia konstruktywnego dialogu zawartą w piśmie z dnia 28 marca 2006 r. (pismo w załączeniu) dotyczącą:

1. Pisemnego potwierdzenia zapewnienia złożonych stronie społecznej przez Podsekretarza Stanu w MSP Pana Piotra Rozwadowskiego
  2. Przyjazdu Pana Ministra do KWB „Konin” w miesiącu kwietniu 2006 r.
  3. Nie zbywania akcji Kopalni „Konin” na rzecz Elektrimu i podmiotów z nim związanych,
- oczekują potwierdzenia terminu przyjazdu Pana Ministra do Kopalni „Konin” i podjęcia decyzji o dokapitalizowaniu Kopalni.

W związku z brakiem jakiegokolwiek odpowiedzi z Pańskiej strony, informujemy, że tragiczna sytuacja Naszej Kopalni zmusi nas w miesiącu maju do podjęcia rzeczywistych i drastycznych kroków dotyczących m.in. paraliżu komunikacyjnego oraz zatrzymania dostaw węgla dla Elektrowni ZE PAK, ponieważ nasze dotychczasowe dwu godzinne akcje protestacyjne nie przyniosły oczekiwanych skutków.

Podpisy pięciu organizacji
związkowych działających w KWB „Konin”

Kleczew, dnia 20 kwietnia 2006 r.

Pan Wojciech Jasiński
Minister Skarbu Państwa

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do spotkania w KWB „Konin” dnia 23 marca 2006 r. Podsekretarza Stanu w MSP Pana Piotra Rozwadowskiego z przedstawicielami organizacji związkowych działających w KWB „Konin”, strona związkowa powołując się na przedstawione stronie społecznej zapewnienia dotyczące:

- spięcia finansowania instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I (ZE PAK S.A.) do końca kwietnia 2006 r.,
- uwzględnienia zmian w Programie Restrukturyzacyjnym przedstawionym Panu Ministrowi przez Zarząd spółki łagodzących skutki społeczne w regionie dotkniętym 25% bezrobociem,
- dokapitalizowania Kopalni „Konin” w wysokości niezbędnej dla realizacji programu inwestycyjnego,
- wsparcia Ministerstwa w negocjacjach Zarządu KWB „Konin” z Zarządem ZE PAK S.A. odnoszącym się do negocjowanej ceny węgla (niezmienniej od 5 lat).

Oczekujemy od Pana Ministra:

- 1) Pisemnego potwierdzenia zapewnień złożonych stronie społecznej przez Podsekretarza Stanu w MSP Pana Piotra Rozwadowskiego
- 2) Przyjazdu Pana Ministra do KWB „Konin” w miesiącu kwietniu 2006 r.
- 3) Nie zbywania akcji Kopalni „Konin” na rzecz Elektrimu i podmiotów z nim związanych

Na tej podstawie strona związkowa jest gotowa do prowadzenia rozmów na temat dalszej przyszłości KWB „Konin” i utrzymania miejsc pracy.

Podpisy pięciu organizacji
związkowych działających w KWB „Konin”

Kleczew, 28 marca 2006 r.